

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: **una pesseta.**
Fora d'Espanya: **dues pessetes.**REPACCIÓ. { Manacor: Amador, 3.
Palma, sucursal: General Barceló, 1.
ADMINISTRACIÓ. { Manacor: Ferrer, 5.
Palma, sucursal: Gral. Barceló, 1.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover,
Estrella, 6.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuadernacions
d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau,
Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila,
Brossa.

Parla En Revenjoli. Escoltau i oireu

Tronc

N'haurém de donar una mica a sa tropa anticlerical, que no s'aturen de ferne de ses seues contra Deu, sa Religió i l'Església i contra tota cosa, per poca olor de Deu que fassa. Es que tots aqueys marxandos d'anticlericals no son més qu'uns missatjes d'En Barrufet, que no du altra fèria ni curolla més que d'aturar que sa gent vaja p'es camí dret. P'En Banyeta-verda i tots los seus, sa qüestió es que negú vaja cap al cel, sino tothom, com ells, cap a l'infern. Per axò s'es mester donarlosne de tronc. Per molt que les ne donem, no serà tant com es que's merexen.

I

Van ala baxa

E-hi van, se veu a la lleigo, es republicans des pla de Mallorca. Està a la vista. E-hu prova lo que conta s'in-Justicia d'En J. Moya, dissapte passat, des dinar que feren aquí a Manacor, a n-es seu cassino, dia 12, per commemorar s'entrada de sa República dia 11 de febrer de 1872. Diu que foren més de 140 es qui posaren peus devall taula; pero noltros sabem de bona tinta que només les tregueren dinar per 114. De manera que, si n'hi havia més de 140 a sa taula, més de 26 només miraren o se partiren es dinar ab altres tants o bé tots li pegaren més primet per que bastàs, maldement se'n haguessen de dexar a mitja panxa. Com axò no es lo regular, i lo natural es que, si només e-hi havia dinar per 114, no fossen més de 114, mentres no mos demostrin lo contrari, diem que no eren més de 114. Quants n'hi havia de Manacor? quants d'ets altres pobles? Diu s'in-Justicia que de Lluchmajor n'hi acudiren 16; de Petra, 4; de Felanitx, 4; de Campos, 2; de Santanyi, 1; de St. Llorens des Cardassar, 2; de So'n Carrió, 2. Y de ont més? D'en lloc pus. Si que demostraren anarhi ben calents ab sa república es felanitxers, enviantne 4, i es petrers enviantne altres 4, i es campaners, llorrensins i carrioners enviantne 2, i es santanyiners 1! Ventura que's lluchmajorers feren sa fantasia d'enviarne 16! De manera que en tots aquells sis pobles no hi hagué més que 15 republicans que's posassen ses cames a n-es coll per venir a n-es dinar de sa República? A Petra mos conta en J. Moya que hi té 86 republicans, nous flamants. Com, idò, just 4 se volgueren moure? I de Sant Llorens com axí només n'hi hagué 2 que compareguessen? No ha dit cent vegades En J. Moya que tenia casi tot Sant Llorens? Pero allà ont feren llare, fou a Santanyi! Ell tan metex n'enviaren... ¡¡un!!! Pero i de So'n

Servera, i d'Artá, i de Capdepera, Sr. J. Moya? Cap, cap republicanet, ni republicanetxo, ni republicanoy, ni republicanoyet, ni republicaningo hi hagué per venir a n-es vostro dinar? Qu'es que van molt farts es republicans d'aqueys pobles o degueren tenir por que no los donásseu mal bossi? Pero si no hi anáveu vos a So'n Servera i a Artá a sermonarlos? Pero si en tot Capdepera, sa mare de sa República, no n'hi hagué cap, cap, cap qu'alsás se coa per venir a n-es dinar de sa República? Si que se veu que hi están molt per vos capdeperins, serverins i artaners! Si com no n'aplegáreu cap ni de S'Horta, ni de Calonge, ni des Carritxó, ni de S'Alqueria Blanca, ni de Ca's Coneos, ni de Ses Salines, ni de Porreres, ni de Vilafranca, ni de Montuiri, ni de St. Juan, ni de Llorito, ni de Sineu, ni de Maria, ni d'Ariany, ni de cap altre poble des Pla ni de la Muntanya? Es que a qualcún d'aqueys altres pobles des pla e-hu provaren de fer dinar de sa República? Aont son, idò, es republicans de tots aqueys altres pobles? Aont es s'entusiasme de tots aqueys pobles pe'sa República? Ja m'en gordareu un ou, Sr. J. Moya, de tot aquest entusiasme! Si fos ver, si no fos una de tantes mentides vostres, no durieu es ca tan magre, ni anirieu tan desbuat ni tan anca rossegant!

II

Magrets, magrets

E-hu foren es discursos que tireu es... nostros oradors a n-es dinar de sa República.—Mestre Llorens Marit va rompre's foc, pero un foc tan flux, tan ximple, que no hauria estormeyada una mosca. El pobre se veu que ja no té alè per apagar un llum. Ah! va prometre a n-es republicans joves, que triunfarán. Si, sabeu, jo republicanetxos! quant porá esser que triunfeu? Quant ses galines treurán dents i ses cabres llana. Per treure llana jo republicans! negú com voltros, sobre tot devers es clotell.—L'amo'n Juan Pastor, alies Moleta, recordá «ses campanyes» des «republicans veys» «contra s'actual sistema de fer es soldats». I ja no va tenir altra cosa de que parlar l'amo'n Juan? Si, foren unes «campanyes» molt... glorioses: predicaven que no hi havia d'haver pus quintes ni pus soldats, que ses mares no haurien de plorar pus de veure que se'n duyen es seus frys a servir. I la gent s'ho va creure, sobre tot ses mares, que no'n farien pus de quintes ni de soldats; pero llavò dins poc temps es Govern Revolucionari fé quintes més grosses que ses que's feyen en temps de la Reyna; i llavò sa República metexa, En Castelar, va suprimir ses quintes, fent anar a servir tothom. De manera

que «es republicans» havien predicat i promès per pa i per sal que no hi hauria pus quintes ni pus soldats, i llavò n'hi va haver més que may, comandant ells.—I com no recordau, l'amo'n Juan, ets insults i ses mil llástimes que ses pobres mares vos tiraren a vos i a n-ets altres predicadors de sa República, com se veren enganades com uns xinos, i que les prenien ets infants per encistarlosho dins es corter i a llocs pitjors, allà ont voltros les havieu promès tantíssimes de vegades que no's farien pus quintes ni pus soldats? Ja hu val ab aquest l'amo'n Juan, tant curt de memòria! Vaja, homo sant de Deu, no'n parreu pus de ses vostres «campanyes» «contra s'actual sistema de fer soldats». Si's vostro resultat cent vegades pitjor!

A la fi s'alsa En J. Moya, i mos va contar de ses llyutes qu'ha de sostenir, que, segons diu, son estades molt acubadores. Ab-e qui son estades tals llyutes? Ab noltros no perque des juriol ensá no mos contesta. Se veu que son ab sos republicans metexos. Es que, gràcies a Deu, ja hi ha molts de republicans manacorins i no manacorins que li han vista la tela, i no'n volen mudes d'ell, i fan bé. Que's metexos republicans desenganyats son es qui li fan més guerra, se desprenen de casi totes ses retxes de s'in-Justicia de dissapte passat. O ses armonies republicanes! jo sa concòrdia de tots es republicans! Ni's cans ab sos gats! Per part nostra, ¡que seguesca's fandango!

III

Calumnia desvergonyida!

Ara mos surt s'in-Justicia que s'arma de foc que desapareren a Sabadell devers allà ont era En Lerroux ab una partida de seuvatjes seus, la desaparà una «má clerical». Que no es capaç es paperot lerrouista de anomenar pessa? Qui era aqueix «clerical» que desaparà? Venga's nom i llinatje! No foren es «clericals» es de Sabadell qui anaren a fer tals xicotines a n-En Lerroux! Eren es ferreristes, es socialistes i anarquistes, que cridaven viu o mort aqueix «amic d'En Ferrer». En Lerroux, tractantlo a ell i a n-ets seus de «delators d'En Ferrer». No, Sr. J. Moya, es «clericals» no se'n dolen gens des fusellament d'En Ferrer, perque no era més qu'un capitá de lladres, incendiari i assassins! Son es ferreristes que a Sabadell tregueren cara per aquell gran porc, per aquell gran animal, tractant En Lerroux i los seus de «delators d'En Ferrer! ¡Bé vos conexen, erbates!

IV

S'aniversari de sa República a Mallorca

E-hu es estat ben primet, ben

fredet, ben ximplet! Es que feren a Manacor ja hu va esser molt; pero es de Palma encara hu va esser més. Quants de mils se'n aplegaren de republicans de tot Mallorca per celebrar es 38 aniversari de s'entrada vergonyosa de sa República a Espanya? Segons *El Ideal*, 150. Si de quants de pobles e-hi comparegué gent? Segons es metex paperot, d'Alaró, d'Esporles, de Felanitx, de Sa Pobla, d'Andratx, d'Inca i de Deyá; total: SET POBLES. Si quants n'hi anaren de cada poble? No hu diu *El Ideal*; pero no porien esser gayre, ja que entre tots i es de Ciutat, només arribaren a 150.—De manera que des 80 pobles que hi ha [a Mallorca, sols 15 han demostrat tenir republicans, i entre tots es 80 pobles i Ciutat, entre tots es 261.000 habitants de Mallorca, no n'hi ha haguts més que 264 que se sien bategats qualche mica per demostrar que's recorden de sa República: 150 a Palma i 114 a Manacor, en tot Palma i setze pobles. Si a n-ets altres 65 pobles? No hi ha hagut negú que's bategás gens per demostrar-se republicá; si n'hi ha cap, no s'es conegut; ¡Axò es es fervor qu'ha demostrat Mallorca pe'sa República! No es ver que's republicans tenen motiu... d'estarne... satisfets?

V

Discursetxos republicans

Es que's varen tirar a n-es dinar de sa República a Ciutat, donen una idea ben pobre des partit republicá i de s'oratória republicana.—Un tal Pep Agustín mos va fer a sebre lo que está a la vista de tothom, sa «crisis que actualment s'apodera» des «partit» republicá, qu'es mortal de necesidat; i llavò va parlar de «s'espulsió de Elisabet II». Veyam, Sr. Agustín, si qui va esser, si's pot sebre, que la «espulsa» d'Espanya a n-aquella reyna? Mos agradaria sabrehu!—I no dirieu may quin'un'altra se'n va treure aquest Agustín: va tractar En Pavia de «traydor i negociant de sa República». Germá si qui vos ha enganat? En Pavia «traydor i negociant»? ¡Ca, homo! Lo que va esser ell, batculador des republicans i afonador de sa República, que vos enviá a tots a fregir ous de lloca, i vos n'hi anáreu bufant com es moxos. Finalment aquest atlotot de N'Agustín va declarar «innocent» En Ferrer i Guardia, aquell Capitá de lladres, incendiari i assassins, condemnat a mort pe'ses declaracions d'un sens fi de republicans, que foren sa causa principal de que'l fusellassen.

Llavò s'alsá un tal Soberats, i va fer avinent a n-es republicans que, mentres fassen lo qu'han fet fins ara, no entrarà sa República. Conformes, Sr. Soberats. Tampoc estigueren fora de lloc es parey de costerades que pe-

gàreu a n-es diputats republicans, dient que, en treure'n 10 o 12, van de tres qui n'agafa quatre. No diguéreu quins son aqueys 10 o 12, i es una llàstima no sebrehu.

Tot seguit del Sr. Soberats, s'alsa un tal Daviu, d'Esporles, que mos va fer a sebre que va esser dexeble d'En Ferrer i Guardia, anomenantlo «gran mestre d'ànimes» i «gran educador de sa societat». Sí, aquell gran porc ensenyava «ses ànimes» dient qu'havien de matar tots es militars, tots es capellans, tots es capitalistes; que sa qüestió era destruirho tot, arrasarho tot; que hi havia qu'usar de ses bombes i des veri contra l'Església i s'Autoritat; que sa bandera de la Pàtria no era més qu'un tros de pedàs clavat a sa punta d'un bastó; qu'ell no anava de formar bons obrers ni bons emplegats ni bons comerciants sino destruir sa societat fins a n-es fonaments, fer anarquistes. Axò era «s'escola» que feya En Ferrer a «ses ànimes»; axí «educava sa societat»: donant martiri a sa seua dona fins a desesperarla i aplegantse ell en vida de sa seua dona ab aquelles dues bruxes de Na Bonnard i Na Meunier saupantlos s'honra i milions de pessetes, i llavò ab Na Soledat Villafranca, sa famosa anarquista i partidària de s'amor lliure. Axí «educava» En Ferrer «sa societat», dexaut dins sa misèria dues fiyes seues, obligantne una a dur es seus fiyons malalts a l'hospital, allà ont ell posseia milions i en gaudia ab aquelles... amigues seues. Axí era «gran mestre d'ànimes» i «educador de sa societat» aquell gran porc, aquell gran capitá de lladres, incendiari i assassins.—Axò era es vostro mestre, Sr. Daviu. ¡Pobre de vos si seguiu ses seues lliçons de robar, calar foc, assassinar, tirar bombes i donar veri!

Després parlaren D. Fernando Pou, D. Luis Martí i D. Jeroni Pou, i tots tengueren es mal gust de defensar En Ferrer com innocent i com una glòria republicana. No tenen dret aqueys senyors, missers tots tres i persones de cultura i de respectabilitat, de permetre-se tals excessos de paraula, tal aberracions. Que treguen cara p' En Ferrer i Guardia es quatre propagandistes republicans més barbatxos i carronyes, se comprèn, perque que les hem de fer si no n'hi ha més dins es seu carabassot? Però aquells tres senyors no poren incórrer en tal aquívociació sense esposarse a un soscayre de sa seua seriedat. E-hu tenguen en conte; p'es seu bé los ho deym. I que consti que no los tenim cap mania.

També tengué D. Francesc Villalonga (Escalades) es mal gust de treure cara p'En Ferrer, es gran deshonrador de sa República; pero va tenir sa franquesa de dir que, si «sa República caygué a n-ets onze mesos d'esser pujada, «va esser pe'ses traicions i desconexement» que's republicans tengueren «des seus devers» l'any 1873 i abans de 1873 i després de 1873, i encarava, va dir es vidrier. De totes maneres, bo es qu'un republicà tan poc sospitós com D. Francesc Villalonga Escalades digui públicament tals veritats a n-es seus col·leccions.

Llavò obri boca es company Fran-

cesc Roca, retgidor de Palma i socialista, i va amollár un enflay de desbarats. Com-e bon socialista, feu s'apologia d'En Ferrer, (*Capità de lladres, incendiari i assassins*) demaná «s'os-tracisme (desterro) d'En Maura» i disciplina p'es partit republicà, que en passa molta fretura; i llavò va dir que «sa Monarquia es sa mort de s'Agricultura, des Comerç de ses Arts i de ses Ciències». ¿Qui us ha enganat, germá? ¿Vol dir a Inglateera i a Alemauia i demés Estats del Nort, que duen sa Monarquia dins es moll d'ets ossos, no hi ha «Agricultura» ni «Comerç» ni «Arts» ni «Ciències»? Vaja honorable company Roca, dexaula estar s' «Agricultura» «es Comerç» «ses Arts i ses Ciències». ¿Que no hu veys que no hi enteneu pelada d'aque-xes coses?

VI

Ocurrències de D. Lluís Martí

Es molt lamentable qu'aquest senyor, dins es discurs que tirá a n-es *dinar de sa República*, arribás a s'estrem inverosímil de dir que «En Ferrer ha definida s'ensenyansa qu'ha de donar es partit republicà». ¿Vol dir jo D. Lluís! «es partit republicà» «ha d'ensenyar» totes aquelles barbaritats i crims qu'acabam de veure qu'ensenyava En Ferrer? No hu porem creure que D. Lluís digués una tal cosa! Sens dupte es *El Ideal* que le hi atribueix, extractant a la biorxa lo que digué D. Lluís.—Lo bo va esser que D. Lluís enfocá que «sa República l'han calumniada sempre's republicans». Té molta de raó D. Lluís. Sempre hu hem cregut axí que's contraris més grossos que té sa República, son es metexos republicans, perque la deshonren i la desacrediten a forsa de barbaritats i animalades.—També digué D. Lluís que «es periodes de s'història més hermosos son aquells de quant governava sa República». Seus dupte axò es una... *broma* que's va permetre D. Lluís ab sa *dama des seus pensaments* (sa República). Ja'nsgradaria ferm que Don Lluís mos explicás per menut totes aquexes... *hermosures* que diu que hi va haver «quant governava sa República». Mos son completament desconegudes. ¡En no eser que diga *hermosures* a n-ets incendis d'Alcoy, a ses sublevacions cantonals de València, Alacant, Sevilla, Cadiz, Granada, Cartagena, a n-es desgavells horribles de Barcelona, a s'escuadra sublevada i piratetjant pe'ses costes espanyoles, a s'assassinat de 60 veins de Banda (Orense), a ses batalles que tenien p'es carrers es federals de Málaga ells ab ells, a sa guerra civil encesa dins mitja Espanya, guerra motivada principalment pe'ses barbaritats i atentats sens nombre des republicans contra sa Relligió i s'orde social! No res, D. Lluís, si no estau molt enfeynat, mos porieu especificar una mica quines eren aquexes coses tan «hermoses» de «quant governava sa República».

VII

Glòries republicanes

Es nostro bon confrare tradicionalista *El Clamor* en retreu unes quan-

tes dissapte passat. Recorda que a n-es temps de sa república es crèdit nacional arribá a estar tan avallet que's *Paper des Deute de s'Estat*, qu'ara se cotisa a n-es 84'50, devallá fins a 11'40, a una desena part del seu valor; i es *Deute Flotant*, pujá de 247 milions de pessetes, fins a 457 milions. ¡Ay idó? ¡Figurau si *progrés-savem* i ab sa república!

¡O si haguésem de fer sa llista de totes ses calamitats, afrontes, abominacions, desgavells, escándols i desbarats que sa república i es republicans han fets i fan ploure demunt Espanya, ompliríem un llibre i d'aquells més disforjos!

VIII

¡Pobres escriguedors de «S'Obrer Balear»!

En fa molta de compassió veurelos entaferrar tants de roys de desbarats, virollades i mentides contra sa Relligió Catòlica, sa benafactora més gran i més magnánima qu'haja tenguda ni puga tenir may s'Humanitat i sobre tot sa classe pobre. Es fals i mentida, jo *companys!* lo que deys que aqueixa Relligió, s'Obra Mestra de sa Divina Sabiduria i de s'Infinita Bondat, sia «sa defensora més resolta» des qui oprimeixen, tiranisen i estregolen sa classe trabayadora. Demostrauho, no ab paraules vanes, sino ab fets que sa Relligió Catòlica ha fet may axò que deys. Es fals i mentida lo que vos enbolicau que «des cap de vint sigles de propaganda catòlica lo únic que (sa Relligió) ha legrat demostrar, es es fracás de ses seues doctrines». ¡Ah malanats *companys* socialistes! bé vos hi demostrau ignorants de s'història de s'Humanitat! Si l'haguésseu estudiada gens gens, si n'haguésseu apresada una micoineva, per petita que fos, sabríeu que sa Relligió Cristiana, tot d'una ja que sortiren es dotze Apóstols a predicarla p'es quatre vents del mon, va obtenir s'èxit més gran, més gloriós, més sublim qu'haja obtengut may cap idea: se va escampar per totes ses nacions, trobant per tot arreu ¡mil-lars de milenars de seguidors, va cumplir de llum de Deu ets enteniments i d'amor de Deu i del proisme es cors, i milions d'homos i dones, veys i joves, grans i petits, declararen guerra a mort a tots es vicis i passions dolentes, i practicaren ses virtuts més altes i heroyques, may vistes fins llavò demunt la terra; i ets homos saberen que tots eren fills de Deu, i per lo metex germans i iguals devant Deu i lliures segons sa llibertat de Deu; i s'obrá dins el mon sa revolució d'idees ide costums més fonda, més trascendental, més magnánima, més gloriós que se sia vista may. I aquelles generacions de cristians, fiys de l'Evangeli, cresqueren tant i tant poderoses, que's poder més gran i més fort que hi hagués hagut may demunt la terra, es Poder de Roma, qu'havia imposat es seu jou a casi tots es pobles coneguts, que cap poble may l'havia pogut capturar ni resistir; tot es Poder de Roma, des cap de trecent anys de lluyta ab s'idea evangélica, ab sos cristians, acabá per rendirshi, per ferse cristiá; i cristians també se feren sa trequelada de

pobles barbres des nort que caygueren demunt s'Imperi, i semblava que tot se'n havia d'anar a fons; pero tot lo salvable e-hu salvá sa Relligió cristiana; salvá tot lo que tenia de lletgítim sa civilització grega i romana; i dins ses entranyes i demunt sa falda maternal de l'Església se feren i se criaren es pobles moderns, es pobles civilisats; i romangueren, per virtut de s'idea cristiana, rompudes i espoltrides ses cadenes de s'esclavitut, que tenien agarrotades dues terceres parts de s'Humanitat, semblant per tot arreu i saturant s'atmosfera ses grans idees de llibertat, igualtat i germanitat universal, que negú may, més que sa Relligió cristiana, ha sabudes ensenyar ni practicar raonablement, arribant a fer impossible i a desterrar des pobles civilisats sa tirania, que fins llavò era estat sempre es govern ordinari de tots es pobles i nacions... ¿Existiria civilització humana demunt la terra si no fos pe'sa Relligió cristiana? Está a la vista que's pobles que volen esser civilisats, o han de professar aqueixa Relligió o li han de copiar ses seues idees fonamentals d'orde i de progrés. ¿Quina Relligió hi ha ni hi ha haguda may que tenga tants de pobles, tanta de gent que la professi? Si no la professen tots es pobles, es degut a se misèria humana; es degut a sa dolentia des cor humá, corromput p'es pecat, víctima de ses passions d'ignominia, que s'estima més sa fosca de Satanás que sa llum de Deu. Deu ha posada sa Relligió Catòlica per salvar el mon, i li ha donada tota sa virtut que s'es mester per salvarlo. Es qui no s'hi salven, no es per falta ni deficiència de sa Relligió catòlica, sino exclusivament pe'sa seua metexa dolentia, perque son uns repropis, uns rebel·los que refuen i rebutjen sa vida i sa salvació de Deu. Ses *Portes del l'Infern* no se son aturades ni s'aturarán may de fer guerra a mort a sa Relligió catòlica per ferla «fracassar»; pero no hu han conseguit ni hu conseguirán may. No son estats may altra cosa més que missatjes de l'infern tots es que l'han combatuda: ets heretjes, es cismàtics, es mals cristians, tots voltros revolucionaris de tots es colors i pelatjes: jacobins, republicans des ses nacions llatines, masons, socialistes, anarquistes, tots pobres errats de contes, molts gent de forca, estols de cans rabiosos i llops carnicers, que vos passau la vida lladrant i bramant contra Deu, figurantvos qu'heu de destruir sa seua Obra, sa Relligió catòlica, que l'heu de fer «fracassar»; allà ont fóreu, sou i sereu sempre voltros es «fracassats», per bé que fassau i desfassau. Sa Relligió catòlica té sa vida assegurada i's triuñf assegurat mentres Deu sia Deu, a n-aquest mon i a l'altre; ara voltros, mentres no vos convertiguen, no teniu assegurat més qu'un «fracás» derrera s'altre a n-aquest mon, i després de la mort, es «fracás» etern, l'infern. ¡Sou voltros ets eterns «fracassats» a n-aquest mon i a l'altre! ¡Ah malanats! ¡ah desgraciats!

IX

Bé hi anau calats per aygo, jo socialistes!

E-hi anau molt, però molt, si vos figurau, com diu es vostro paperot

de Palma, dissapte passat, qu'heu de capgirar el mon i fer «desaparèixer sa maldat que impera actualment», i fer que'l mon dex d'esser «una vall de llàgrimes», i que no hi haja pus «desdixes ni guerres», i llevar «tota quanta cosa abominable existex pe' s' Humanitat». ¿I voltros socialistes vos heu figurat fer tot axo? ¿I aont es que hu heu comensat a fer, ab més de xixanta anys que contau de existència? ¿Aont ni quant heu donada cap passa per arribar a cap de aqueixes coses que deys? ¿No comanden socialistes a France? I ¿quina d'aqueixes coses ha conseguides ni provades de conseguir es Govern francès? ¿No vos ne quexau voltros com de tots ets altres Governes? ¿No feys vagues allà i no protestau com dins ses altres nacions? ¿No vos donen es governants francesos ses grans pallisses per capturar sa vostra corronyeria de mala rel?—¿Voltros fer «desaparèixer sa maldat» del mon? ¿Voltros fer que'l mon «no sia pus una vall de llàgrimes»? ¿Voltros fer que «no hi haja pus guerres ni desdixes» ni pus «cosas abominables»? ¿Bons estau voltros por fer res d'axo! ¿Si haurieu de comensar per «desaparèixer» voltros, que sou una de ses grans «maldats», una de ses grans «desdixes», una de ses «cosas abominables» que deshonen i soyen la terra, i contribuexen de lo més a ferla «una vall de llàgrimes». ¿Voltros es socialistes llevar «ses guerres»? ¿i no sou més qu'una «guerra» sempiterna a sa pau i a s'orde i a sa llibertat de ses families! ¿Que feys, que moveu més que «guerra» i desgavell per tot aquí ont sou? ¿Voltros llevar «sa maldat» i ses «desdixes» i ses «abominacions» del mon? ¿I qui vos ha enganats, germanets? ¿O no hu sabeu que tot axò son ses resultes des pecat? Sols llevar del mon es pecat, se pot llevar sa «maldat», d'ont surten «ses desdixes», ses «guerres», «ses llàgrimes». I ¿qui pot ni porá ni ha pogut may llevar es pecat ni sa maldat del mon més que Deu, més que Jesucrist, més que l'Esglesia Catòlica? ¿Pobres socialistes! ¿e-hi anau ben calats per aygo! ¿Ja n'hi ha de fam, germanets!

X

¡No digueu barbaritats!

Per voltros parlam, jo escriguedoretz des paperot socialista de Ciutat! que deys, mentint tan alts com sou, que sa Relligió Catòlica «execra», maleex «ses dones», i que «los volgué negar s'ánima». ¡O grans mentiders! ¿i aont i quant ha fet res d'axò may sa Relligió Catòlica? ¿Si ha fet sempre tot lo contrari! Sa Relligió Catòlica salvá i redimí a dona de s'escravitud infamiosa a n-e que l'havia reduida es paganisme, a n-e que le tenen reduida totes ses nacions no cristianes. Sa dona, fora de sa Relligió cristiana, no es mirada com-e persona, sino com-e cosa, com instrument de pler bestial. Sa dona, fora des cristianisme, es tractada pitjor qu'un animal. Per axò ses dones son ses qui están més aferrades a sa Relligió cristiana; i axò es lo que vos dol jo socialistes! ¡axò es lo que vos

posa terra a s'escudella! ¡lo que vos esborrossona tota sa potranca!

XI

Contra's sagrament des Matrimoni

S'hi alsa s'Obrer Balear dissapte passat. Rallarien malament des sagrament des Matrimoni, si conservaven, es versos, es gorans, es muls, es cavalls i tots ets altres qui caminen ab quatre potes. Merexen caminarhi tots es qui fan guerra a tal Sagrament. Sols se concep que n'hi fassen es qui volen riure a lo verro, a lo mul, a lo gorá, com En Ferrer i Guardia, *Capità de Uadres, incendiari i assassins*. Es matrimoni jo escriguedoretz de s'Obrer Balear! va esser, es i será sempre sa salvació de sa societat humana, sa salvaguarda de s'honor i dignitat de sa dona i de sa familia. Una de dues: o's matrimoni ha d'esser es llas indisoluble entre homo i dona, o el mon ha d'esser un immens bordell, tot bagasses i bagassers.

XII

S'Assamblea d'Unió Republicana

La celebraren a Madrid s'altre die, assistinhi representants de totes ses comarques espanyoles, i succeí lo de sempre: republicans ab republicans se cuydaren a menjar a picades; se digueren ses mil llástimes, i un parey de voltes ja s'anaven a envestir a garrotades. E-hi va dur la balla En Sol i Ortega, i al manco va fer una cosa bona: va aturar que s'Assamblea acordás votar, p'es dia qu'entrin, es llevar frares i monjes.—Elegiren Presidents Honoraris N'Azcarate, En Galdós i un tal González, els quals no han volgut acceptar, perque han dit qu'aqueixa Assamblea no ha fet res de bo pe' sa república, que no ha feta altra cosa que crear un nou partit republicá, es a dir, una nova calamidad.

XIII

En Lerroux que no va d'aglans

Va esser a Mataró s'altre dia a fer un aplec ab sa seua tropa d'allá; i s'hi presenten alguns obrers socialistes per tenir una discussió pública ab ell sobre si eren ells o ell es dignes i es nets. ¿Sabeu que va fer En Lerroux? No les va voler rebre, i les va dir que no li llevia discutir, que tenia altres feynes. Es ver, ell té sa gran feynada d'emblanquinar, embarriolar i enganar es seus; i, com sa cosa resulta més difícil de cada dia pe' ses grans animalades que li resulten sovint i la gent va obrint ets uys, creysme que hi está ocupadíssim ab aqueixa feyna tan bruta i vergonyosa.

XIV

Sobre un barayador de galls

Mos escriuen de Sóller que hi ha uns quants *subjectes* que n'hi volen obrir un de «barayador de galls» a n-aquella delitosa vila. ¡Per amor de Deu, sollarics! no admeteu una tal ignominia! Es passar gust ab ses bregues de galls, es propi de seuvates, de barbatxos, de gent agafada ab

cans, que tenen més d'ase que de personal. Ses barayes fins i tot d'ets animals es un espectacle indigne, deshonorador, invilidor, infamiós. No més mos hem de barayar ab sa dolentia, ab s'iniquitat, ab sa polissonada, ab so pecat, ab s'hipocresia, ab sa mentida, ab sa calúmia, per esveirles, per desterrarles de dins

noltros i d'entorn nostro.—¿Aont treu cap fer barayar es pobres galls? Es qui s'hi entretén, es que hi passa gust, se demostra més irracional, més bistia qu'es metexos irracionals perque té enteniment i no se'n servex, sino que n'abusa. ¡Teniuho en conte, sollarics!

DE TOTES ERBES

Seeció local

Sa casa Arnús de Barcelona ha posat per Representant seu a Manacor D. Angel Escalera. Aquesta Casa compra i ven pagant a cap de tornay i a plasos valors de totes ses cases de Banca d'Espanya i des'extranjer, cobra tota classe de cupons i amortisacions, té existència continua de rendes d'Espanya i de fora, obri contes corrents, admet depòsits, giros, ordes telegráfiques i cartes de crèdit, etc. etc.—Tot li sia enhorabona a n-el Sr. Escalera.

Ha predicats el P. Vives, jesuita, ets Exercicis de ses Fiyes de la Puríssima d'aquí, i n'hi son anades moltes a sentirlo. Sembla qu'han fet fruyt, gracies a Deu.

Demá comensen a la Parròquia ses Corant'horas del Cor de Jesús. ¡Hala, manacorins, no hi fassau falta.

Dimars posaren sa clau a sa volta des bras des creuer de l'esglèsia parroquial, sense cap de-nou, gracies a Deu.

Diumenje passat 18 periodistes de Ciutat visitaren ses *Coves d'ets Ams*, i els agradaren molt. Bé va.

Diumenje passat a n-ets Obrers Catòlics e-hi agué conferència relligiosa de Mn. Pere Perelló i de l'amo Andreu Alcover sobre femada química. Demá no n'hi haurá per amor de ses Corant'hores.

Diumenje passat a n-ets *Convent*, després des sermó des capvespre el P. Benet Riera vesti s'hàbit de la 3.ª Orde de St. Domingo a 151 persones i rebé sa professió de 23.

Es Coremers de Manacor serán enguany: de l'esglèsia parroquial, el P. Rafel de Gràcia, caputxí; des *Convent* el P. Benet Riera, el P. Miguel Pagès, i el P. Llorens Caldentey; de l'esglèsia de Fartáritx, Mn. Salvador Oliver. Deu e-hu beneesca!

† Dilluns dematí entregá l'ánima a Deu, després de rebuts es Sagraments, l'amo'n Francesc Estelric, amic nostro estimadíssim. Que'l Bon Jesús l'haja acullit en la santa Glòria, i doni a tota sa seua familia molts d'anys de vida per pregar per ell, i es conhort i conformansa que tant necessiten sa seua esposa sa Madona Elisabet Maria Llinás, sa seua fia sa Madona Margalida Estelrich, es seu gendre l'amo en Pere Jusep Alcover, sa seua neta Catalina i demés parents.—Al cel lo vegem. Amèn.

Falsos politics

Es paperot socialista «El Obrero Balear» publica dia 3 un article que du per títol ses paraules que encapsalen aquestes retxes.

Es una palinòdia cantada, ab tó d'ab-solta, a sa seua *Conjunció republicana-socialista*. Sa gent trebayadora,—vé a dir—desenganada p'es trucs y baldufes d'es caporals republicans, ha perduda tota fe ab ses nostres promeses—ses des republicans i socialistes—¡dupla, no ja tan sols de millorar es seu mal estat, sino fins de que hi haja qui tenga suficient altruisme per sacrificar-se per un ideal redentor!... «lo cual no nos sor-

prèn, donant es número de vividors politics que's on dedicats a explotar ets sentiments d'aqueixa gent honrada».

Ningú més que noltros compateix aqueixa gent honrada, vegentla anar enlluernada darrera ser mentideres promeses des vividors politics. S'amor a n'es nostro germá prohisme,—sa *caridad*, qu'es molt millor que *s'altruisme*—necessari per sacrificar-se per un ideal redentor, no's troba ni's pot trobar ab homos q'han renegat de tota fe sobrenatural, devant es vadell d'or d'es materialisme.

Jo desafiy es socialistes a que me senyalin dins ses seues doctrínes un sof principi que pugui induir s'homo a sacrificar-se p'ets altres; tots es conceptes morals, com son justicia, caridad, sacrifici, honra... no son més que paraules sense sentit, una vegada admesa se concepció materialista de sa vida humana, tal com l'ensenya en Carles Marx y la professen es socialistes.

Si sa nostra vida no té altra fil que sa vida material d'aquest mon, si cada un de noltros es fi de sí mateix, i dins es nostro cor no hi ha més que vida material, res més llògic que lo que diu l'Escriptura, posantho en boca d'es materialistes: «¡Menjem y beguem, que tal vegada demá ja serém morts!»

Ja sé qu'es socialistes pretenen donar fonament a ses idees morals ab sa doctrina de sa solidaritat humana; però per de pronte se contrediu a si mateixos ba sa seua doctrina de sa lluyta de classes, i molt més ab sos seus fets, perque no sols tenen declarada guerra, i guerra a mort, contra es qu'ells anomenen *burguesos*, sino també contra tots es trebayadors que no se volen subjectar a n'es seu partit; i d'aquí tots aquests atentats contra ets obrers que volen trebayar en temps de vaga.

Sa solidaritat humana, per esser colque cosa més qu'una paraula buyda de sentit, ha de tenir per fonament es fet de sa nostra germandat, per procedir tots d'un mateix pare terrenal y d'un mateix Pare qu'está en el cel, y per esser estats tots redimits p'es mateix Cristó, es nostro Germá major, Cristó, redentor i cap de s'humanitat, doná a n'aquesta, unidat moral, fent de tots ets homos una sola i mateixa familia.

S'humanisme, en so bon sentit de sa paraula, es un contra-sentit fora d'es cristianisme, i molt més dins es socialisme materialista. Aquest aplica a s'evolució social humana ses mateixes lleys qu'es darwinisme aplica a s'evolució d'es reyne animal, lleys que se funden totes ab sa anomenada *lluyta pe's existencia*. Iddó si aixó es així i heu sentit parlar may d'*altruisme* entré ets animals? «Es peix gros se menj'as petit», vat'aquí sa llei fonamental de sa societat humana, segons sa llògica d'es socialisme materialista, qu'es es que professen es *companys* de *El Obrero Balear*.

Está clar, mentres son *peixos petits*, es companys socialistes parlen de *altruisme*, de sacrifici, d'honoradesa, de justicia; però quant, medlant sa beneytura d'ets altres *companys*, tornen *peixos grossos*, ja no pensen més que ab so menjarse's petits; testimonis d'aixó es socialistes ferrouxistes, En Millerant, En Briand, En Viviani, es revisionistes alemanys de Baden, etcetera, etcetera.

Es socialisme va calsat per aygo si creu porer curar ses nafres socials cau-

sades p'és lliberalisme capitalista, mediant un lliberalisme proletari. Un i s'altra duen a un mateix resultat, a sa lluita sens ànima no ja pe, sa vida, sino p'és plers; ja no per lo necessari, sino per lo superfluix.

Ses classes riques d'avuy en dia no seràn dolentes perque sien riques, sino perque no practiquin integralment ses doctrines cristianes, perque a la práctica observen ses doctrines des lliberalisme econòmic; idò bé, *companys*, voltros teniu ses mateixes doctrines, i per això tot-duna que vos feys un poc rics, obrau com ets altres, vos entregau a menjar i beure i a no pensar pus ab sos altres.

Pobres i rics sempre n'hi haurà; lo que importa es que uns i altres tenguem sa fe ben arrelada de que tots som germans d'es mateix Cristó i fiys d'es mateix Deu, i que un germà no deu haver de tudar lo superfluix, mentres n'hi haja que no tenen lo necessari per viure.

No es idò en sos polítics que no creuen res d'això, qu'heu de posar jo trabayadors! sa vostra confiança, sino que l'heu de posar primer en Deu, i llavò, en Deu y per Deu, en voltros mateixos, ben dirigits segons ses retgtes de sa justicia i de sa caritat cristianes, tal com les ensenya i sostén la Santa Iglèsia Catòlica, Mare de tots, però Mare més carinposa d'es que son més pobres i més necessitats.

Però ¡ah! ¡i que n'estàn d'enfora d'això es *companys* de *El Obrero Balear*! Ell par que no tenguen altre fi més que robar sa fe a n-es pobres trabayadors que tenen se desgracia de lletgir es seu paperot, ple de calúnnies contra l'Església i es seus ministres, calúnnies *conscientis*, —com diuen ells—. Y ¿tenen encara vergonya de parlar d'honradesa, de justicia, d'altruisme? Aquestes paraules en sa vostra boca jo socialistes! queden profanades, perque no son per voltros més que medis per enganar es pobre poble trabayador, que té fam de justicia verdadera, santa, cristiana; justicia que, reclamant lo seu, no vol perjudicar lo d'altri.

PETITÓY

Notes Bibliogràfiques

El Hombre Mutilado | por | **La Escuela Neutra** | por el Ilmo. Dr. D. José Torres y Bajés | Obispo de Vich | Vich | Imprenta de Luciano Anglada | 1910. Un opuscle de 85 planes de 194 X 121 mm.

Fa estona que n'haviem de parlar d'aquesta preciosa obra del Bisbe Vich, el famós Dr. Torres i Bajés; però sempre mos resultava plena LA AURORA, dexant axò d'aquesta obra per un altre dia.

El Bisbe de Vich va tenir s'atenció d'enviarlamos, com mos envia tot lo que publica, per lo que li donam milions de gràcies. El Bisbe de Vich es un des caps més clars d'Espanya, un des sabis més grossos qu'ha tenguts may Catalunya. Es un gran regionalista i catalanista fins a n-es moll d'ets ossos, pero encara es més capellà i bisbe que no Catalanista. Si, ell es sobre tot i ans que tot, un defensor de sa causa de Deu i de l'Església, un defensor de sa veritat. Per axò s'ha cregut a n-el cas d'alsar sa seua veu autorisadissima contra's cocòrum, contra sa barbaridat, contra s'iniquidat d'axò que diuen *Escuela Neutra*, es a dir, una classe d'escoles aont no eduquen sa consciència, qu'es lo principal de s'homo. Idò bé, el Bisbe de Vich ab aquesta obreta demostra que educar s'homo sensa Deu ni Relligió es mutilarlo, escapsarlo, tudarli lo principal des seu ser, tudarli sa seua *metexa personalitat*. Si, ensenyar a s'homo de lletgir i escriure i contes i molta de geografia i història i física i química, es una cosa ben bona i avenguda; pero no basta ni d'un bon tros. Lo principal es educarli sa voluntat, donarli una regla, una norma de vida, una ley per sebre caminar p'el mon sense esgarriarse ni a dreta ni a esquerra; idò bé, tot axò sols e-hu sap i hu pot ensenyar sa Relligió;

aqueixa regla, aqueixa norma, aqueixa ley es Deu i res pus que Deu. No, ets homos no han trobada altra regla ni ley que'llos retgesca i los guiy sa voluntat, més que Deu, més que sa Relligió. Sols ab sa Relligió es possible educar, formar sa consciència. Per axò ets homos sensa Relligió lo natural es que sien i son a's cap i a la fi gent sense consciència; no son homos sencers, sino escapsats, *mutilats*, manxols, no son condrets. Axò es lo que demostra el Bisbe de Vich ab aquest llibret qu'ha escrit; i hu demostra axí com ell acostuma, meravellosament, sobiranament, que balda's contraris i les dexa sense resposta. Beníssim!

Es Negret

(acabatay)

Na Catalineta s'arma d'una talequeta de terra bona, d'una olleta de llet bona i d'una cuyerada de saim bo, i ja es partida de d'allà, com un estel.

Arriba a n-es torrent, i ja li diu:
—¡O torrentoy, que series de bo per rentarhi la roba del senyor Rey! ¿No'm dexaries passar per amor de Deu?

—Passa! li diu es torrent.
Na Catalineta passa com una titina, i de d'allà.

Troba una bardissa, i ja li diu:
—¡O bardisseta, que series de bona per axugarhi la roba del senyor Rey! ¿No'm dexaries passar per amor de Deu?

—Passa, diu sa bardissa.
Na Catalineta passa de d'allà, ben acanalada.

Troba un ramat de calápets que l'investen fent bots i bots.

—¡O calapetons! diu Na Catalineta. Tal volta negú nat del mon vos ha duyta may terreta bona per menjar, i jo vos ne due! ¿No'm dexarieu passar per amor de Deu?

I zas zas los ho escampa a grapedetes, compartintlosho per que tots en tenguessen; i aquells calapetons, ja hu crec, tots dassa dassa-bons budoxos d'aquella terreta, i vos assegur que ¡le hi trobaven ben saborosa! que se'n llepaven es morros. Prou que la dexaren passar a Na Catalineta, que seguí de d'allà tota etxerevida.

Troba llavò un ramat de serps, que l'investen am grans verdugades i uns bons siulos. Na Catalineta ja les diu:

—¡O serpetones, per ventura negú may vos havia duyta lleteta bona, i jo vos ne due. ¿No'm dexarieu passar per amor de Deu?

Les posa s'olleta a's mitx, i aquelles serps totes e-hi afiquen es cap, i allà *glec-g'ec-glec*, engolintse aquella lleteta, que la trobaren com un sucre. Ja hu crec que dexten passar s'al-lota, que seguex de d'allà, ben peus alts.

Arriba a sa peradassa, i a ses grandioses portes que no s'aturaven may may de fer *tupa-tutup tupa-tutup tupa-tutup tupa-tutup*. Na Catalineta s'hi planta devant i ja les diu:

—¡O portetes, per ventura negú may vos ha untadets es gaufons de saim bo, i jo ara metex les vos hi untaré. ¿No'm dexarieu passar per amor de Deu?

Unta aquells gaufons ben untats, i aquelles portes ja hu crec que la dexaren passar.

I Na Catalina ¡de d'allà, ben atacada!

Arriba a la fi a unes grandioses cases, Ca-ses Ties de fora-Mallorca.

Troba ubert d'en-bat en-bat.
—¡Ave Maria Purissima! diu ella, i entra.

—¿Qui hi ha a la casa de Deu? diu ella.

Negú li respò; veu una taula parada de tot, pero ella ¡ben alerta a tastar res!

Surt una cusseta negra; Na Catalineta li tira una llesqueta de pa; s'animaló s'hi aborda, i dassa qui dassa ¡bones bocinades!

I Na Catalineta ja ha pegada grapada a sa capseta que veu penjada a una estaca, i ¡cametes me valguen! ¡de d'allà com la bala!

I sa cusseta ja ha dexada sa llesqueta, i ja li ha pitjat derrerera, cridant:

—¡Portetes, parau aquesta al-lota, que mos pren ses xeremietes!

—¿Parau aquesta al-lota? ¡i negú may vos havia untats es gaufons de saim bo, i ella les mos hi ha untats! ¡Que pass! diuen ses portes.

La dexten passar, i ella ¡correns tant com en poria treure! i sa cusseta derrerera ella, cridant:

—¡Serpetones, parau aquesta al-lota, que mos pren ses xeremietes!

—¿Parau aquesta al-lota? diuen ses serpetones. ¡Negú may mos havia duyta lleteta bona, i ella mos n'ha duyta! ¡que pass!

La dexten passar, i ella de d'allà, carrera uberta; i sa cusseta de derrer'ella, cridant:

—¡Calapetons, parau aquest al-lota, que mos pren ses xeremietes!

—¿Parau aquesta al-lota? diuen es calapetons. ¡Negú may mos havia duyta terreta bona, i ella mos n'ha duyta! ¡que pass!

La dexten passar, i Na Catalineta de d'allà ben acanalada, i sa cusseta derrer'ella cridant:

—¡Bardisseta, para aquest al-lota, que mos pren ses xeremietes!

—¿Para aquesta al-lota? diu sa bardissa. Negú may m'havia dit que fos bona per axugar la roba del senyor Rey, i ella m'ho ha dit! ¡que pass!

La dexa passar, i Na Catalineta de allà com un llonzi, i sa cusseta derrer'ella cridant:

—¡Torrentet, para aquest al-lota, que mos pren ses xeremietes!

—¿Para aquest al-lota? diu es torrent. ¡Negú may m'havia dit que fos bo per rentar la roba del senyor Rey, i ella m'ho ha dit! ¡Que pass!

La dexa passar, i a-les-hores sa cusseta, veyent que no hi havia res que fer, gira en coa.

Na Catalineta, cansada i morta de tant de córrer, s'asseu a s'altra banda des torrent, i mira qui mira aquella capseta, li vengueren unes ganes tan fortes i tan fortes d'obrir-la per veure ses xeremietes, que no pogué pus, i obrí sa capseta.

I surt d'allà dins un aucellet vert, rebotint com la bala, i ¡per-amunt, vola qui vola!

¡O quin esglay per aquella al-lota! Bé l'encalsá a n-aquell dianxa d'aucellet vert, pero ¡qu'havia d'agafar ella!

E-hi comparex es Negret, i ja li diu:
—¿No t'ho havia dit jo que per res del mon no obrisses sa capseta?

—¡Sí que tens raó! deya ella; pero ¡l'he feta! ¡l'he feta i la pagaré! ¡Més me'n merec!

Es Negret, compatit d'ella, pega bot i llongo, aglapex s'aucellet vert, el torna posar dins sa capseta, i l'entrega a Na Catalineta, tot dient:

—¡Jas! ¡Ara hu he de veure si la tornarás obrir! ¡Depressa a entregarla a ses Madones! Posarán s'aucellet dalt un'estaca, i te farán parar taula. S'aucellet t'ho dirá, si hi manca res; i tu fé lo que t' dirá. Llavò te farán sermay es llum dins es galiner tota sa nit per que digues quin gall es que canta a fi d'elles sebre quin'hora es sa millor per casarse N'Antonina. Tu no digues may que canti *En Rum*

Na Catalineta pren sa capseta, i s'entrega a ses cases.

—¡Jau! diu a ses Madones, i les ho posa dins ses mans.

Aquelles dones romanen sense polsos com se venen ses xeremietes de vant.

—¡Ja deus haver vist es Negret! diuen elles.

—Ni l'he vist ni coletgit! diu ella ben rabenta.

A la fi ses Madones obrin sa capseta; treuen s'aucellet vert, el posen

dalt un'estaca, i diuen a Na Catalineta:

—No res, para taula, qu'hem de sopar. ¡Ay de tu si dexes res que hi fassa falta!

Na Catalineta para sa taula de totes aquelles coses que va veure que s'eren mester.

Com se creya tenirlehi tot, s'aucellet sa posa a dir a mitja veu:

—¡Saleret me falta! ¡Saleret me falta!

Aqui Na Catalineta notá que no havia pensat a posarhi es saler.

Le hi posa, i tot-d'una l'envien ab so llum dins es galiner, i li comanen: —En cantar cap gall, has de mirar quin es, i dir, cridant, es seu nom.

—¡No tengueu ansi! diu ella. ¡Ja hu faré!

Se'n va dins es galiner ab so llum, i allà está qui está, esperant que cantás cap gall.

Devers mitja nit se posen a cantar, i Na Catalineta ja es partida a dir:

—Ara canta En Blanc, I ara En Negre! I ara En Ros! I ara En Pintat! I ara canta En Bregat!

I sa mare de N'Antonina que deya: —¡Cap n'hi ha de bo d'aquests! ¡Ara hu tenc de veure quant sortirà's bò!

I Na Catalineta que seguí dient de dins es galiner:

—I ara canta En Cenrós! I ara En Favat! I ara En Crestat!

—Cap n'hi ha de bo d'aquests! deya sa Mare de N'Antonina. ¡Massa que hu vetx, que no sortirà may es bo!

Sa padrina de N'Antonina, que dormia ab ella, compatida de Na Catalineta, com ja era sa dematinada, diu a sa seua neta:

—Tonina, axique't, i ves a descansar una miea Na Catalineta, que fa tantes d'hores que serva's llum dins es galiner! ¡La pobreta no hi deu veure de són!

N'Antonina hi aná de males retranques ferm, sensa que sa mare se'n temés.

S'al-lota, com va haver pres es llum a Na Catalineta, veu es galls cantar, i se posa a anomenarlos p'és nom, tot dient:

—¡Ara canta En Morat! I ara En Xarpat! I ara En Rum.

—¡Qu'esclat sa qui serva's llum! diu sa mare, creguda de que sa qui'l servava era Na Catalineta, perque li volia fer fer uy i foris.

Pero sa qui esclatá, fou N'Antonina.

Com sa mare hu veu, se'n anava a Na Catalineta a torcerli's coll; pero li surt a l'encuantra's Negret, i le hi torç a ella, i sanc i més sanc.

Es Negret s'hi renta amb aquella sanc, i torna un galant jove de vint anys, lo més garrut qu'hajen vist uys de persones nades.

Era un fiy de rey, i aquelles Madones l'havien encantat ab un tassó d'aygo un dia qu'ell s'hi aturá casant.

—¿Vols que mos casem? d'u aquell fiy de rey a Na Catalineta.

—¡Ell ja hu hauriem d'esser! diu ella.

S'en van a cercar sa mare d'ella, s'entreguen tot tres a ca-ell, se casen, i ¡venguen unes noces de pinyol vermay, i un ball ben vitenc i sarau per llare!

I visqueren en pau i concordia anys y més anys, i encara son vius si no son morts; i al cel mos vejem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECÒ

¡Uey!

No mos hi ha cabuda avuy (sortirà dissapte qui vé, si Deu ho vol) sa contestació a lo que mos diu es nostro bon amic D. Eugeni Aguiló dalt *Correo de Mallorca*, dimegres passat, sobre si s'ha de dir o no *femada química*.